

IX. Rukovanje stabilnim uređajima i održavanje tih uređaja**Član 57.**

Stabilni se uređaji moraju opskrbiti tehničkom uputom.

Član 58.

Stabilni se uređaji moraju zaštititi od statičkog elektriciteta.

Član 59.

Funkcionalnost stabilnih uređaja provjerava se jedanput godišnje, s 10% predviđene količine ugljičnog dioksida i najmanje s dvije boce.

Ispravnost stabilnih uređaja ne provjerava se u prostorijama u kojima je eksplozivna atmosfera.

X. Završna odredba**Član 60.**

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Službenom listu SFRJ«.

Br. 50-4014/1

Beograd, 11. ožujka 1983.

Direktor

Saveznog zavoda za
standardizaciju

Vukašin Dragojević, v. r.

561.

Na temelju člana 30. st. 1. i 5. Zakona o standardizaciji (»Službeni list SFRJ«, br. 38/77 i 11/80), u suglasnosti sa saveznim sekretarom za unutrašnje poslove i predsjednikom Saveznog komiteta za energetiku i industriju, direktor Saveznog zavoda za standardizaciju propisuje

P R A V I L N I K**O TEHNIČKIM NORMATIVIMA ZA ZAŠTITU OD POŽARA I EKSPLOZIJE PRI ČIŠĆENJU POSUDA ZA ZAPALJIVE TEKUĆINE****Član 1.**

Ovim se pravilnikom propisuju tehnički normativi za zaštitu od požara i eksplozije pri čišćenju posuda za skladištenje ili prijevoz zapaljivih tekućina koje su pri normalnom tlaku i temperaturi u tekućem stanju (u nastavku teksta »posude«).

Član 2.

Izrazi u ovom pravilniku znače:

- 1) kemijsko čišćenje jest čišćenje posuda raznim kemijskim sredstvima;
- 2) grubo čišćenje jest odstranjivanje zapaljive tekućine i taloga iz posuda;
- 3) inkrustat (kamenac) jest kamenasta kora kojom su prekrivene stijenke posuda;
- 4) mehaničko čišćenje jest čišćenje posuda struganjem raznim priručnim sredstvima, ispiranje jakim mlazovima vode i sl.

5) potpuno čišćenje jest odstranjivanje iz posuda ostatak taloga (mulja), inkrustata i zapaljivih para;

6) slijepa prirubnica jesu ploče koje se stavljaju na otvore cijevi radi hermetičkog zatvaranja;

7) talog ili mulj jest žitka masa koja ostaje nakon pražnjenja posuda gravitacijom.

Član 3.

Posude se čiste grubo ili potpuno.

Grubo se čišćenje obavlja kad posude treba puniti istim sadržajem ili kao postupak koji prethodi potpunom čišćenju.

Potpuno čišćenje obavlja se kad se mijenja sadržaj u posudama i kad kad se posude kontroliraju, popravljaju, svaruju ili baždare.

Član 4.

Prije početka čišćenja posuda mora se provjeriti ispravnost uređaja, opreme i sredstava za pražnjenje i crpljenje, provjetravanje, ispiranje toplom i hladnom vodom, propuhivanje i otparavanje vodenom parom, umjetnu rasvjetu, stvaranje inertne atmosfere u posudama, kontrolu eksplozivnosti atmosfere u nutarnjosti posuda, odvođenje statičkog elektriciteta i pokazivanje smjera vjetra te ispravnost zaštitnih sredstava, sredstava za gašenje požara i druge potrebne opreme (alat, ljestve i dr.).

Član 5.

Na 15 metara udaljenosti od posuda koje se čiste moraju se ukloniti ili isključiti svi izvori paljenja, kao što su motori s unutarnjim izgaranjem, električne instalacije koje nisu protueksplozivno zaštićene i izvori iskrenja, osim specijalnih vozila za prihvaćanje i odstranjivanje mulja, koja moraju biti izvedena s protueksplozivnom zaštitom.

Član 6.

Na 15 m udaljenosti od posuda koje se čiste, kao i od prihvatnih posuda, moraju se postaviti odgovarajuća upozorenja: »OPASNOST OD POŽARA I EKSPLOZIJA«, »OBAVEZNA UPOTREBA ALATA KOJI NE ISKRI«, te zabrane: »ZABRANJENO PUŠENJE I PRISTUP OTVORENIM PLAMENOM« I »ZABRANJEN PRISTUP NEZAPOSLENIMA«.

Član 7.

Pri čišćenju posuda u zonama opasnosti smiju se upotrebljavati samo svjetiljke izvedene s protueksplozivnom zaštitom, napona do 24 V, svjetiljke s hladnim svjetlom i prijenosne svjetiljke izvedene s protueksplozivnom zaštitom.

Ako se za sniženje napona upotrebljavaju posebni uređaji, oni moraju biti instalirani izvan zone opasnosti, a njihovi kovinski dijelovi ne smiju biti galvanski povezani s posudama koje se čiste.

Dijelovi strujnog kruga snižena napona ne smiju se uzemljiti.

Član 8.

Električne instalacije i uređaji što se upotrebljavaju u zonama opasnosti moraju biti izvedeni s protueksplozivnom zaštitom.

Član 9.

Alat i pribor za otvaranje odnosno zatvaranje posuda i za druge radnje pri čišćenju posuda, moraju biti izrađeni od materijala koji je antistatičan i antimagnetičan i koji ne iskri. Alat i pribor moraju biti čisti.

Član 10.

Posude se provjetravaju pomoću stlačenog zraka, inertnog plina ili niskotlačne vodene pare.

Ako su ventilatori i kompresori postavljeni u zoni opasnosti, oni moraju biti izvedeni s protueksplozivnom zaštitom.

Član 11.

Zaštitna odjeća i obuća mora biti izrađena od materijala na kojem se ne stvara i ne skuplja statički elektricitet i koji ne iskri.

Član 12.

Ljestve za spuštanje u posudu moraju biti izrađene od materijala koji ne iskri i koji kemijski ne reagira s muljem ili parom zapaljive tekućine.

Radi sprečavanja opasnosti od klizanja, ljestve na svojem donjem kraju moraju imati osigurač koji ne iskri.

Član 13.

Prije početka čišćenja posuda moraju se:

1) vizuelno pregledati i utvrditi tehnička ispravnost nadzemnih posuda;

2) utvrditi fizikalno-kemijska svojstva zapaljive tekućine;

3) izmjeriti debljina sloja taloga (mulja) u posudi, kako bi se utvrdio njegov približni obujam;

4) poduzeti mjere za zaštitu od statičkog elektriciteta:

— uzemljiti sve posude, uređaje i cjevovodi na kojima se može nagomilati statički elektricitet,

— premostiti svi spojeni dijelovi cjevovoda, posuda i uređaja na kojima se može stvarati statički elektricitet,

— isključiti sklopke ili ukloniti taljivi dijelovi iz električnog kruga koji opskrbljuje energijom mehaničku aparaturu posuda (miksera, konvejeve i sl.), električnih grijala itd., i staviti na njih natpis »ISKLJUČENO«.

Član 14.

Svi radovi pri grubom čišćenju posuda obujma do 100 m³ obavljaju se bez ulaska u posudu.

Iznimno od odredbe stava 1. ovoga člana za pregled unutarnjih površina posuda i za potreban popravak posuda, čišćenje se obavlja i s ulaskom u posudu.

Član 15.

Posude se grubo čiste na ovaj način:

1) zatvore se svi ventili za dovod zapaljive tekućine, vodene pare i sl.;

2) odstrane se zapaljiva tekućina i talog (mulj), gravitacijom ili crpljenjem;

3) ostatak taloga (mulja), koji se ne može odstraniti gravitacijom ni crpljenjem, uklanja se priručnim sredstvima, i to odmah nakon odstranjivanja zapaljive tekućine.

Ako se predviđa potpuno čišćenje, posude se odmah nakon grubog čišćenja moraju napuniti vodom, niskotlačnom vodenom parom ili inertnim plinom.

Član 16.

Zapaljive pare odstranjuju se iz posuda prirodnim ili umjetnim provjetranjem, pomoću niskotlačne vodene pare, inertnim plinom ili potapanjem posuda.

Član 17.

Ostaci taloga (mulja) i inkrustata odstranjuju se iz posuda niskotlačnom vodenom parom, toplom ili hladnom vodom, mehaničkim ili kemijskim sredstvima za čišćenje i neutralizaciju.

Član 18.

Posude se potpuno čiste s njihove unutarnje strane na ovaj način:

1) posude se odvajaju od dovoda zapaljive tekućine i vodene pare, kanalizacijske mreže te svih drugih cjevovoda i uređaja što su za njih vezani;

2) upuhuje se niskotlačna vodena para ili inertni plin ili se posude pune vodom. Posude s toksičnim sadržajem zabranjeno je puniti i ispirati vodom ako ne postoji poseban tretman takvih otpadnih voda;

3) mjeri se koncentracija zapaljivih para u nutarnosti posuda, koja ne smije iznositi više od 10% donje granice eksplozivnosti;

4) posude se mehanički čiste, pri čemu se posebna pažnja mora obratiti na »mrtve« kutove i slična teško pristupačna mjesta. Posude moraju biti na temperaturi približnoj temperaturi okoline prije njihovog čišćenja;

5) posude se ponovo ispiru vodom pod tlakom i propuhuju vodenom parom ili inertnim plinom;

Ispiranje vodom, propuhivanje vodenom parom i mehaničko čišćenje naizmjenice se ponavljaju sve dok se ne ukloni ostatak taloga i inkrustata.

6) unutarnje stjenke posuda brišu se suhim i čistim krpama ili drugim pogodnim materijalom koji ne stvara statički elektricitet i ne iskri. Krpa odnosno drugi materijal za brisanje ne smije se osipati.

Član 19.

Posude se od priključnih cjevovoda odvajaju tako što se prvo zatvore svi ventili, rastave spojevi, isperu svi priključci toplom vodom ili niskotlačnom vodenom parom i postave slijepe prirubnice na sve spojeve. Slijepe prirubnice moraju biti otporne prema koroziji i moraju izdržati tlak u cjevovodima.

Slijepe se prirubnice moraju postaviti što je moguće bliže posudi da bi se smanjila mogućnost dotjecanja tekućine u posudu.

Otvori demontiranih cijevi moraju se brtviti, tako da se spriječi svako dotjecanje tekućine u unutarnjost posuda i svako kapanje tekućine van posuda.

Na sve ventile, koji se radi izolacije zatvaraju, moraju se postaviti natpisi zabrane upotrebe dokle god se posude čiste.

Član 20.

Vodena para ili inertni plin upuhuju se pri dnu posude u zračni prostor, a uvodnik parovoda ili plinovoda mora se propisno uzemljiti i spojevi premostiti.

Poklopac na vrhu posude mora biti podignut i dok se posuda čisti parom ili inertnim plinom i dok se hladi, ako se čistila parom.

Član 21.

Za čišćenja posuda mora se osigurati stalno provjetravanje. Zapaljive pare relativne gustoće veće od zraka isisavaju se s dna posude, a pare relativne gustoće manje od zraka isisavaju se s vrha posude.

Mjestimice zaostali skrutnuti talog (mulj) i inkrustat koji se mehaničkim sredstvima ne mogu ukloniti, uklanjaju se vodenom parom ili vrućom vodom.

Član 22.

Kad posude nisu potpuno očišćene od ostatka taloga (mulja) i inkrustata, a čišćenje se mora prekinuti na kraće vrijeme, nutarnje se stijenke posuda moraju isprati jakim mlazovima vode i ostatak taloga (mulja) prekriti vodenim slojem.

Član 23.

Ako se upuhivanjem vodene pare ne mogu odstraniti zapaljive pare, posude se nastavljaju čistiti istim postupkom, pri čemu će se osim odstranjivanja parom osigurati i intenzivno provjetravanje.

Član 24.

Za čišćenje posuda upotrebljavaju se i kemijska sredstva za čišćenje i neutralizaciju.

Sredstva iz stava 1. ovog člana ne smiju reagirati egzotermno sa zapaljivom tekućinom i talogom (muljem) odnosno ne smiju izazvati nikakvu kemijsku ni fizikalnu reakciju koja može ugroziti sigurnost ljudi i imovine, niti smiju korozivno djelovati na stijenke posuda.

Član 25.

Pjeskanje posuda mora se obavljati uz efikasno provjetravanje.

Za pjeskanja mora se neprestano kontrolirati koncentracija zapaljivih para. Ako ta koncentracija dosegne 10% donje granice eksplozivnosti, rad se mora odmah obustaviti i nastaviti provjetravanje dok koncentracija zapaljivih para ne opadne ispod te granice.

Kompresor i uređaji za zbijeni zrak te ventilator za dovod i odvod zraka moraju biti smješteni na slobodnom prostoru.

Član 26.

Pri čišćenju posuda moraju se očistiti i oprema i instalacija na posudama.

Član 27.

Pri potpunom čišćenju, popravku ili svarivanju jedne komore ili više komora u posudama s komorama, najprije se moraju isprazniti i druge komore te se ispuniti vodom ili inertnim plinom.

Član 28.

Posude se ne smiju čistiti za vremenskih nepogoda (grmljavine i sl.).

Član 29.

Talog (mulj) iz posuda koje se čiste mora se odmah ukloniti od svih susjednih objekata i izvora paljenja, na sigurnu udaljenost koja ne smije biti manja od 30 m.

Član 30.

Ovaj pravilnik stupa na snagu nakon protoka jedne godine od dana objave u »Službenom listu SFRJ«.

Br. 50-8345/1

Beograd, 20. svibnja 1983.

Direktor

Saveznog zavoda za
standardizaciju

Vukašin Dragojević, v. r.

562.

Na temelju člana 94. stava 1. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima s inozemstvom (»Službeni list SFRJ«, br. 15/77, 61/82, 77/82 i 34/83), Savjet guvernera donosi

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O IZNOŠENJU I UNOŠENJU EFEKTIVNIH DINARA U PUTNIČKOM PROMETU S INOZEMSTVOM

1. U Odluci o iznošenju i unošenju efektivnih dinara u putničkom prometu s inozemstvom (»Službeni list SFRJ«, br. 38/77, 61/77, 56/79, 40/80, 35/81, 66/81 i 71/81) u točki 3. riječi »do svote od 500 dinara mjesečno« zamjenjuju se riječima »do svote od 800 dinara mjesečno«.

2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Službenom listu SFRJ«.

O. br. 53

29 srpnja 1983.

Predsjednik

Savjeta guvernera
guverner

Narodne banke Jugoslavije
Radovan Makić, v. r.